

D - AKINCILAR KÖYÜ HAKKINDA

Türkiye’de varolan köy sayısı kırk bin civarındadır. Bu köyleri yerleşme şekli ve tarihlerine göre göçebe-yerli, ana iş ve güçleri yönünden tarımsal-tarımsal olmayan, nüfuslarına göre büyük-küçük, morfolojik görünüşlerine göre toplu, dağınık, cadde halindeki köyler, şehir ve kasabalara olan ilgilerine göre tamamen ya da kısmen tabî topluluklar şeklinde çeşitli sınıflara ayırmak mümkündür. Araştıracının götüğü amaca göre bu gibi sınıflamalar çoğaltılabilir. (Yasa, 1960 : 3)

Çalışmanın yapıldığı köy, bu sınıflandırmalar dikkate alındığında yerli, tarımsal, küçük, toplu ve kısmen tabi topluluktur.

ADININ KAYNAĞI VE TARİHÇESİ

Köyün eski adı Daprak’tır. Daprak adı, köyün eski bir Rum köyü olduğu yönündeki bir bilgiye göre Rumca’dan gelir. Aslında ‘Tapınak’ adında olan köy, zamanla köy halkının şivesiyle ‘Daprak’ şekline dönüşmüştür. 1964’te köyün adı ‘Akıncılar’ olarak değiştirilmiştir. Köyün tarihçesi ile ilgili yazılı bilgi yoktur. Ancak köyde bulunan bir çeşmenin üzerindeki Osmanlıca ve Arapça yazıdan 1730 yılında burada yaşayanlar olduğu ve bu kişilerin İslâm dinine mensup olduğu anlaşılır. (Foto 31)

Köyün tarihi ile ilgili bilgi verebilir düşüncesiyle fotoğraflarını çektim. İstanbul’a döndüğümüzde bu fotoğrafları İ.Ü. Edebiyat Fakültesi’nde Arap Dili ve Edebiyatı’nda okuyan Seher Parlak isimli arkadaşımıza verip, yazıyı Türkiye Türkçesi’ne çevirmesini rica ettik. Böylece köyün tarihi ile ilgili bir bilgi elde etmiş olduk. Bu, sosyal araştırmalar yaparken disiplinler arası çalışmaların ne denli önemli olduğuna güzel bir örnektir.

Aşağıda bu metin verilmiştir.

Habbeza İbrahim Ağa namdar
Muammer eylesin devletle huda
Mirahor-ı kiblelizade iken
Eyledin böyle nev çeşmeyi icra

Say ile hayratını makbul ede
Rütbe-i haddi kabul-ı kibriyan
Himmetiyle bu mahalde cereyan etti
Bu çeşmeyi tıynet-i safa
Bir sada geldi lülesidir tarih
İç sala der zümre-i atşan sala

|| ۳

TÜRKİYE TÜRKÇESİ'NE ÇEVİRİSİ

Ne mutlu İbrahim Ağa isimli kişiye
(Allah O'na ömür versin)
Kendisi Mirahor iken yeni bir çeşme yaptırdı
Çalışarak yaptırdığı bu hayırlı iş makbul olsun
Onu yüksek derecelere ulaştırsın
Onun,çabasıyla yaptırdığı bu çeşme
Bulunduğu yerde rahatlık ve ferahlık yarattı
Akan suyun sesi çeşmenin tarihini belirledi
Gelin ey susayanlar grubu su için

Hicri 1143

Köyde tarihi eser niteliğinde olduğu söylenebilecek bir çeşme vardır. Ayrıca köye eski adını veren 'Tapınak' denilen alanda daha önceden bir kilise olduğu söylenir. Ancak günümüzde bu alanda herhangi bir kilise veya kilise kalıntısı yoktur.

YERLEŞME ŞEKLİ, COĞRAFİ YERİ VE SINIRLARI

Köy, toplu köy tipindedir. Evler ise birbirlerine yakındır, evlerin yerleşimi sıktır. (Foto 32-33-34) (Kroki 1) Köyün ilk yerleşme şekli doğal iskândır. Köye herhangi bir zorunlu yerleştirme olmamıştır.

Köy, bir ova köyüdür. Aslında ilçenin diğer birçok köyü orman, orman içi veya orman kenarı köyü niteliğindedir. Ancak bu köy ilçeye göre daha yüksek ve düz bir alana kurulmuştur ve ilçenin kuzeybatısında yer alır.

Köyün komşu olduğu yerleşim üniteleri ise doğusunda Araç ilçesinin Mesudiye Mahallesi, batısında Cevizlik Köyü, kuzeyinde Çal köyü, güneyinde ise Araç-Karabük karayoludur.

Köyün ilçeye uzaklığı 3 km iken ile uzaklığı 48 km'dir. (Bkz. Tablo 2)

YERALTI VE YERÜSTÜ ZENGİNLİKLERİ

Köyde yer altı zenginliği olarak madenler veya su kaynakları yoktur. Köy, kullanma suyu olarak su deposunda biriktirilen şebeke suyu dışında Araç Çayı'ndan da yararlanır.

Yerüstü zenginliği kabul edilebilecek bir kişiye ait bir kuyu ve ortak kullanılan bir kanal vardır.

İKLİM, BİTKİ ÖRTÜSÜ VE YABANİ HAYVAN TÜRLERİ

Köyde serin, karasal iklim hakimdir. Kışları soğuk, yazları ılıktır. Hasat zamanı, sıcaklıklarla bağlantılı olarak genelde Temmuz ayına rastlar. *Köyde bulunduğumuz Ağustos ayı süresince hava oldukça sıcaktı ancak çok bunaltıcı değildi.*

Köyün bitki örtüsü çam ve meşeden oluşur. Köyde ayrıca doğal yetişen bolca kızılçık (Kiren) ve böğürtlen ağaçları vardır. (Foto 35-36)

Yabani hayvan türleri ise dağlarda bulunan elik denilen bir geyik türü, domuz, tavşan, tilki, kurt, porsuk ve ars denilen gelinciktir. Elik, Kastamonu yöresine özgü boynuzları oldukça gelişmiş bir geyik çeşididir. *Bu geyik türü, av yasağından önce avlanırmış. Avlanan geyiklerin boynuzları, uğur getirdiği veya nazardan koruduğu gerekçesiyle evlerin dış kapısının üzerine asılırmış.* Köyde birkaç evin dış kapısında halâ asılı duran geyik boynuzları vardır. Domuz ise, tarla mahsulleri için tehlike oluşturur.

İDARİ YAPI

Köy, resmi olarak mahallelere ayrılmaz. Tek bir muhtarlıkla yönetilir. Ancak köylüler günlük hayatta evlerin bulunduğu yerlere göre birkaç alanı mahalle olarak isimlendirmişlerdir. Bunlar ‘Ötegeçe’, ‘Nadallı’, ‘Yukarı Köy’ ve ‘Orta Mahalle’dir. Köyün muhtarı Avni Gülen’dir. (Foto 37) Avni Gülen, Karabük’ün Cevizlidere Köyü’nde doğmuştur. 51 yaşında ve ilkokul mezunudur. Muhtarlığa 2. seçilişidir. 2 dönemden beri yani 6 yıldır muhtarlık yapar. Köyde siyasî fikir ayrılıkları vardır. Bir grup sol bir partiyi desteklerken diğer grup ise sağ bir partiyi destekler. Bu nedenle köyde bu iki grup arasında anlaşmazlıklar olmuştur. Ancak tüm anlaşmazlıklara rağmen birbirlerini gördüklerinde mutlaka selâmlaşır ve birbirlerine hatırlarını sorarlar. Bunu ‘Kalp kırıklığımız var. Birbirimizden Allahın selâmını esirgemeyiz’ diyerek açıklarlar. Bu düşünce tarzına temel olan unsur dindir. Dinin günlük hayatta böylesine olumlu etki yaratarak kültüre geleneksel bir hava katması, dar zamanlarda kenetlenilmesinin temel açıklayıcısıdır.

Muhtar hanede, hane başkanı statüsündedir. 2 kızı, bir de oğlu vardır. Bekâr kızı, eşi ile birlikte hanede toplam 3 kişidirler. Diğer kızı evlidir ve İstanbul’da yaşar. Oğlu da İstanbul’da yaşar, çalışmanın bittiği, köyden dönüldüğü sırada ilçede yaşayan bir kızla evlenmiştir. Muhtarın 4 azası vardır. Bu kişiler de en az muhtar kadar köyün sorunları ile ilgilenirler.

ULAŞIM

Köyün direkt ilişkide olduğu il Kastamonu, ilçeler ise Araç ve İhsangazi'dir. Köylülerin çoğu birçok ihtiyacını köye 3 km uzaklıkta olması nedeniyle Araç ilçesinden karşılar. Çoğu zaman özellikle ilkbahar ve yaz aylarında ilçeye ulaşım yürüyerek sağlanır. Köyü ilçeye bağlayan yol 1990 yılında asfaltlanmıştır, yürüyüş yapmak için köylüler ve ilçe sakinleri tarafından özellikle tercih edilir. Sonbahar ve kış aylarında ise köy halkı daha çok ya özel arabalarıyla (köylüler kendi özel arabalarına 'taksi' diyorlar) ya da traktörleriyle ulaşımını sağlarlar. *Biz de birçok kez ilçeden köye köylülerin traktörleriyle gittik.* (Foto 38) Bazen de hiç araç bulamadığımız için taksiyle gittik. Taksi ilçeden köye 3 km.lik yolu 5 YTL'ye götürüyordu. Ancak yaptığımız pazarlık sonucu 3 YTL'ye gönderdi. Sahada harcama yaparken dikkat edilmelidir. En uygun fiyatla ihtiyaçların giderilmesi için mümkün olabildiği ölçüde bu tür davranışlar sergilenebilir. Şehirlerarası yolculuk yapmak için de ilçede yer alan otogardan faydalanırlar.

Köyde toplu taşıma aracı yoktur. İlçe, varolan imkânları sayesinde köylülerin birçok ihtiyacını karşılar ve ile olan gereksinimi azaltır.

ETNİK ÖZELLİKLER VE DİN

Köyde yaşayanlar kendilerine 'Yörük' derler. Kendi grubunu diğer gruplardan daha fazla sevip, üstün görme özelliği olan etnosantrizm, köy halkında belirgin bir özelliktir. Farklı kültürlere mensup gruplarla hiç bir arada yaşamadıklarından hareketle kapalı bir topluluk oldukları söylenebilir. Özellikle köyle ilçe sınırında yaşayan yaklaşık 600 civarı nüfusa sahip, etnik kökenleri konusunda net bilgi sahibi olunamayan Çay mahallesi mensuplarıyla iletişimleri olmadığı hâlde köye sorun olacaklarını düşündükleri bu gruba yakın mesafede ikâmet etmekten bile rahatsızlık duyarlar. (Foto 39) Yetkili merkezlerden aldığımız bilgilere göre bu grubun suç listesi oldukça kabarıktır ve özellikle ilçe sakinlerine huzursuzluk yaşatırlar. Köy halkına göre tek çözüm, bu grubun Kastamonu'yu terk etmesidir. Ancak yetkili

merkezler de bu grubu ilçe sınırlarından çıkarıp köyün sınırları içerisine yerleştirmeyi düşünür, bu durum köy halkının en büyük sorunu haline gelmiştir.

Köy halkının tamamı Müslüman'dır ve Sünni mezhebindedir. Dine büyük önem verilir, ancak yaşam şartları nedeniyle günlük hayatta dinin şartları tam olarak yerine getirilemez. Genelde köyün yaşlıları beş vakit namaz kılar. Ancak akşam namazlarına köydeki birçok erkek katılır. Köyün ileri gelenlerinden birkaç kişi hacca gidip gelmiştir.

DİL (LİSAN) GALATLARI VE LAKAPLAR

Köyde herkes Türkçe konuşur. Zaten Türkçe'den başka herhangi bir dil bilinmez. Ancak yöresel ağız nedeniyle alfabemizde yer alan bazı harfleri farklı şekillerde telaffuz ederler.

'K' yerine 'g', 'ö' yerine 'u', 'i' yerine 'ü' veya 'e' harflerini kullanırlar. Sonunda veya ortasında 'm' harfi olan kelimeleri sonunda 'n' harfi varmış gibi söylerler. Kelimenin sonunda bulunan 'r' harfi de çoğu zaman söylenmez. Götürmek ve getirmek, tek bir kelimeyle 'götürmek' olarak söylenir.

Aşağıda dil (lisan) galatlarında örnekler yer alır.

Abisileyin : Abisi

Adarın : Adarım

Ağnamak : Anlamak

Aşlak : Meyve ağaçları

Aşlama : İç güvey

Bızlamak : İneğin doğurması

Bilemeyen : Bilemiyorum

Bögece : Bu gece

Buyrun : Efendim

Cık gada , ecük : Azıcık (Azıcık kelimesinin 'azi' kısmı atılarak söylenir)

Deya: Diyor
Ederüz : Ederiz, yaparız
Efendisi : Kocası (Kadınların eşlerinden bahsederken söylenir)
Eğit : Ulaştır
Emme : Ama
Emmi : Amca
Ercep : Recep
Evermek : Evlendirmek
Ferg Etme : Nadaslı tarım
Gastamonu : Kastamonu
Gayınna : Kaynana
Gayınta : Kaynata
Gelecin : Geleceğim
Gı : Kız
Gıcı-gıcımak : Kozalak, çam kozası
Gidiyan : Gidiyorum
Girinti : Kuma
Godum : Koydum
Götümen onu : Getirmem onu
Hak edemeyan : Başaramıyorum
Hasıl : Hasat
İfade alacaklar : Mülakat yapacaklar
İlaç atmak : İlaç içmek
İnanman : İnanmam
Kapçuk : Kurutulmuş yeşil fasülye
Kaynamak : Kavga etmek
Kız satmak : Kız evlendirmek
Kiren : Kızılılık
Kuzine : Guzine, maşinka
Müşteri : Görücü
Nedecüz : Ne edeceğiz
Olaciydi : Olacaktı
Oya kız : Oya

Ögen : Kapının önu

Sarmadı : Beęenmedim

Şip Őipi : Fırında ekmek pişirilirken sacı yağlamak için kullanılan uzun bir sopaya takılı bez

Taksi : Şahsa ait binek araba

Tam değil : Akılsız

Temizleyoz : Temizliyoruz

Yapmayoz : Yapmıyoruz

Yerüz : Yeriz

Lâkaplar

Köylülerin birbirlerine taktığı lakaplar vardır. Aşağıdaki tabloda bu lâkaplara yer verilmiştir.

AÇIKGÖZ Hidayet	kitirler
AÇIKGÖZ Süleyman	kitirler
AKÇAOĞLU Dursun	harabatıgil
AKÇAOĞLU Hasan	harabatıgil
ALAGÖZĞÖLU Behçet	katırlar
ALAGÖZĞÖLU Cemal	katırlar
ALAGÖZOĞLU Numan	katırlar
ALAGÖZOĞLU Turan	katırlar
ARIĞ Hamit	ezzagil
ARIĞ Hüseyin	seyinağagil
AYDINLI Mustafa	kestek
BAYRAKLI Yusuf	pirinç
CAVMAK Salih	güdük
ÇAVMAK Cemal	kopuk (kopucak)
ÇAVMAK Fehmi	kösegil
DÖNMEZ Ahmet	yatırgil

DÖNMEZ Ruhiye	çetele
DÖNMEZ Yaman	çetele
EYSAN Nevzat	haşırogil
EYSAN Zafere	haşırogil
GÖKMENOĞLU Habibe	pancar çavuşu
GÖKMENOĞLU Naci	gokmenağagil
GÖKMENOĞLU Nevzat	keyegil(kahyagil)
GÖKMENOĞLU Sadettin	şeretle
GÖKMENOĞLU Yusuf	ramisle
GÜLEN Avni	kolçakgil
GÜLEN Mehmet	kolçakgil
GÜLEN Şükrü	kolçakgil
GÜLLÜ İlhan	yamaklar
GÜLMEZ Salime	marulla
KARA Cevdet	hacemerler
KARACA Mehmet	karacagil
KARANFİL Daim	kavuççugil
KARANFİL Satılmış	kavuççugil
KARANFİL Yaşar	kavuççugil
MADENCİ Halit	
MADENCİ Sabahattin	
MERMER Ahmet	hotonogil
MERMER Hakime	hotonogil
MERMER Mustafa	hotonogil
ÖZKIR Şakir	karaşakir
SEVEN Ahmet	teragil (tehragil)
SEVEN Dursun	teragil (tehragil)
SEVEN İrfan	teragil (tehragil)
SEVEN Maksut	teragil (tehragil)
SEVEN Mehmet	teragil (tehragil)
SEVEN Salih	teragil (tehragil)

TELCİ Ahmet	goruyucula (koruyucular)
TOPAL Fikri	yavergil
TORUNOĞLU Saim	kemilogil
UZUNKÖK Hayri	hellagil(halilağagil)
UZUNKÖK Seher	
YAZKAN Hüseyin	kavasgil
YAZKAN Mehmet	imamgil
YAZKAN Mustafa	imamgil
YAZKAN Nesibe	imamgil
YAZKAN Remzi	imamgil
YOLCU Züfre	seferogil

Y.İ.G.TABLO : 3 Lâkaplar

Köy seçmek için köyleri gezdiğimiz sırada bize de lâkaplar takılmıştı. Bana Erzincanlı, uslu ve ekipbaşı, Ayça'ya sudan çıkmamış balık, Gözde'ye ise üç-bej deniyordu.

ALT YAPI HİZMETLERİ

Köyde elektrik, su, telefon ve kanalizasyon vardır. Köye bu imkânlardan ilk önce gelen elektriktir. En son ise kanalizasyon gelmiştir. Civar köylerin birçoğunun ortak sorunu köylerinde kanalizasyon olmamasıdır. Bu sağlık ve hijyenik açıdan oldukça sakıncalıdır.

1978 yılında köye gelen **elektrik**, her evde vardır. Ancak köyde sokak lambaları az olduğu için gece aydınlatması yeterli değildir. Bu nedenle akşam belirli bir saatten sonra köyde bir yerden başka bir yere gitmek zordur.

1979 yılında köye gelen **su** köyde her hanede bulunur. Ancak özellikle yaz aylarında su sıkıntısı çekilir. Yazın belirli aralıklarla bahçelerin ve bostanların sulanması gerekir. Köyde su, köyün biraz dışında yer alan su deposunda biriktirilir. İhtiyaca

göre köyün muhtarı su deposuna giderek su pompalar. (Foto 40) Ancak çoğu zaman su deposundaki su da yetmez, bahçe ve bostanlarda yetiştirilen ürünler susuz kalır.

1987 yılında köye gelen **telefon** bugün evlerin çoğunda bulunur. Bunun dışında köyde cep telefonu olan kişi sayısı da oldukça fazladır. Köyde sayısı erkeklerden fazla olmamak kaydıyla birçok kadında cep telefonu bulunur. Köylüler faturalı hatlar yerine genellikle kontrollü hatları tercih eder. Elde nakit oldukça kontör alındığından bu hatlar tercih edilir. Köye telsim şebekesi önce geldiği için cep telefonu olanların telefon hattı telsimdir.

Köyde bir kadının cep telefonu olması demek ekonomik bir üstünlük ve eş tarafından verilen değer yoğun olması anlamına gelir. Cep telefonu ile kendini diğer kadınlardan farklı ve aranan biri hissetmek, gösteriş yapmayı kaçınılmaz hâle getirir. Bir anlamda özellikle kadınlar arasında cep telefonunun bir üst statü ve sosyal prestij aracı olduğunu söylemek mümkündür.

1995 yılında köye gelen **kanalizasyon** köyde her hanede vardır. Köyde kanalizasyon ile ilgili bir sıkıntı yoktur.

Bunların dışında güneş paneli, çanak anten ve uydu da bulunur.

Köyde sadece 3 hanede **güneş paneli** vardır. Bu haneler de köyün ekonomik olarak ileri gelen haneleridir.

Köyde birçok hanede **uydu ve çanak anten** vardır. Köyde televizyonu olmayan hane yoktur.

KÖYDE BULUNAN ORTAK KAMU MALLARI

Köyde kapalı bir ilkokul, bir cami, bir türbe, 1 mezarlık, 2 fırın, 1 köy odası, 4 çeşme, biri imam diğeri öğretmen olmak üzere 2 adet lojman ve köy halkının ortaklaşa kullandığı ekim arazisi bulunur.

Köyde bulunan **ilkokul**, şu anda aktif değildir. (Foto 41) 1965'te yapılmıştır. 2 sınıflıdır, camları kırıktır. Kadınlar düğün yemekleri bu okulda hazırlar ve yer. Köy çocukları eğitimlerini ilçedeki Şehit Ünsal Aksoy Yatılı Bölge İlköğretim Okulu'nda okulunda sürdürürler. (Foto 42) Köy çocukları köye ilk gittiğimizde oyun oynuyorlardı ve bizi çok sıcak karşıladılar. (Foto 43-44-45)

Camiye ilgi yoğundur. (Foto 46) 1973'te bir köylü tarafından yapılmıştır. Özellikle akşam namazları ve bayram namazları mutlaka camide cemaat halinde kılınır. Halk cami imamını sever ve sayar. Ancak imamın memleketi bu köy olmadığı için ve tayininin çıkıp köyden gideceği düşüncesinden onu bu köyün yerlisi olarak kabul etmezler. *Ancak biz köyden ayrıldıktan sonra imamın eşinin kendisini terk ettiğini ve imamın köyden genç bir kızla evlendiğini öğrendik.*

Türbe köyün sınırlarında yer alır. Adı Erenler Türbesi'dir. Muhtardan alınan bilgilere göre türbeye genelde yağmur duası için gidilir.

Köyde bir adet **mezarlık** bulunur. Bu mezarlık, aile mezarlığı şeklinde organize edilmiştir. Aynı aileye mensup üyelerin mezarları birbirine bitişik bulunur. Ancak bazı evlerin bahçelerinde de tek mezarlıklar vardır. (Foto 47)

Köyde 2 adet ortak kullanılan **fırın** bulunur. (Foto 48) 1994'te köylüler tarafından yapılmıştır. Fırında yakacak olarak kozalak (kendi deyimleriyle gıcı-gıcımak) ve odun kullanırlar. Burada genelde taş ekmeği ve fırın çöreği gibi uzun süreli tükettikleri ekmekleri yaparlar. (Foto 49) Kadınlar, hangi günler kimlerin bu fırınlarda ekmek yapacağını birkaç gün önceden birbirlerini haberdâr ettiklerinden sıra tartışması söz konusu olmaz. Fırının iç kısmında konserve yapılan ayrı bir bölme de bulunur. (Foto 50)

Köy odası, köyün merkezinde bulunur. (Foto 51) 2002'de yapılmıştır. 2 odası vardır. Bir odası kahvehane olarak, diğer odası ise sohbet odası veya köy halkının kına gecesi, bayram vb. toplantılarında erkeklerin yemek yediği toplantı salonu olarak kullanılır.

Köyde 4 adet *çeşme* vardır. (Foto 52-53) (Bkz.Köyün adının kaynağı ve tarihçesi)
Bu çeşmenin arka tarafı halı yıkamak için kullanılır. (Foto 54)

Lojman olarak köyde biri öğretmen diğeri imam olmak üzere şu anda faal olmayan tek katlı 2 yapı vardır. 1987’de bir köylü tarafından yapılmıştır. *Hatta köyde bu lojmanlardan birinde kalabileceğimiz düşünölmüş ancak köy muhtarı tehlikeli olacağı ve rahat edemeyeceğimiz düşüncesiyle buna izin vermemiştir.*

Ekim arazisi olarak köyün ortak kullandığı bir alan vardır. Köylüleri, kendi toprakları dışında bu araziyi de kullanırlar.

KÖYDEKİ TİCARİ ÜNİTELER

Köyde ticarî ünite olarak nitelendirilebilecek herhangi bir ünite yoktur. Ticarî ünitelerden kasıt, bakkal, kasap, manav, fırın, berber, marangoz, demirci, lokanta, cafe, birahane, mandıra, düğün salonu, taksi durağı ve kahvedir. Bu tip ünitelerin olmaması da köylüleri için çok büyük bir eksiklik değildir. Çünkü köy, ilçeye 3 km uzaklıkta olduğu için çok yakındır. Yürüyerek ya da arabayla ilçeye ihtiyaçları karşılayabilmek için kısa bir sürede gidilebilir.

İlçede bulunan 2 marketin de sahibi olan kişi, bu köydendir. Ya marketlerin servisi vasıtasıyla ya akşam köye dönerken bizzat kendisi ya da köyden ilçedeki işlerini yapmak için giden kişiler köylülerin siparişlerini getirir. (Foto 55)

Köy odasını erkekler genelde kahve olarak kullanır. Yöresel ekmek tüketmeyenler için her sabah köye ekmekçi geldiğinden fırına ihtiyaç duyulmaz. Düğün salonu olarak genelde ilçedeki Elik Otel’in salonunu, bahçesini veya Orman İşletme Müdürlüğü’nün salonunu kullanırlar.

KOOPERATİF

Köyde faal olarak çalışan herhangi bir kooperatif yoktur. Ancak orman, tarım-kredi ve pancar kooperatiflerine üye olan köylüler vardır.

KÖYDE SÜRELİ AÇILAN KURSLAR VE BİLİLEN EL MAHARETLERİ

Şu anda köyde faal olan kurs yoktur. Ancak daha önceden açılıp sonradan kapanmış olan biçki-dikiş-nakiş ve halıcılık kursları vardır. 1998’de Halk Eğitim Merkezi tarafından açılmış, 2 yıl faaliyette olmuştur. Özellikle kadınlar bu kurslardan yararlanmışlardır. Köyde ticarî amaç güdülmeyen dantel işleme ve başörtü oyası yapılır. Bunları daha çok gelinlik kızlar ve onların yakınları olan kadınlar yapar. Ancak köyde halı dokuyan kimse yoktur.

Köylerde açılan kurslar, sanayi merkezleri civarındaki köylerde yardımcı zanaat dallarını geliştirme ve şehirlerdeki iş ve ihtiyaçlara göre yetişmiş işgücü sağlama yönünden bir araç olarak kabul edilebilir. (DPT, 1970 : 261) Durum böyleyken köylerde kursların açılmaması ekonomik ve sosyal gelişmeyi negatif yönde etkiler. Oysa belirli bir süreliğine dahi açılan kurslar el becerisi, mesleki beceri veya zanaat kollarının öğrenilmesini ve yaşatılmasını sağlayacaktır.

POSTA-GAZETE

Köye her gün günlük gazete getiren yoktur. Ancak akşam eve dönen erkeklerden gazete almış olan varsa aldığı gazeteleri köy odasına bırakır. Böylece akşam köy odasına uğrayan diğer erkekler, gazete okuma fırsatı bularak Türkiye’de ve dünyada olan günlük olayları takip etme fırsatı bulur.

İlçeye gelen postacı, köylülere ait postaları ilçedeki kahveye bırakır. Kahveye uğrayan köyün erkekleri buradan postaları alır, köyedeki sahiplerine ulaştırır.

Köyde birçok kişinin ev telefonu, bazı kişilerin de cep telefonu olduğu için artık iletişim bunlar vasıtasıyla sağlanır. Burada telefonların sadece son dört numarası söylenir. Çünkü ilk üç numara tüm yörede aynıdır. Bu nedenle söylemeye gerek duyulmaz.

Mektup veya telgraf gibi posta araçları genelde banka işleri veya resmî işlemler için kullanılır.

SÜNNET

Çocuklar ortalama 4-5 yaşlarında genellikle yalnız sünnet ettirilir. Sünnet için genelde düğün yapılmaz. Mevlüt ise mutlaka yapılır. Mevlüt, sünnet töreninin gerçekleştirilmesi için yeterli kabul edilir. Mevlüt için ilçeden hoca getirilir. Tören için sünnet olacak çocuğa genelde sünnet kıyafeti alınmaz. Çocuklar ağırlıklı olarak yaz aylarında sünnet ettirilir. Sünneti diplomalı sünnetçi veya doktor gerçekleştirir. Diplomalı sünnetçi köye gelir. Doktor ise sünneti hastanede yapar. Diplomalı sünnetçi geleneği diğer köylerde de oldukça çok tercih edilir. Bazı köyler vardır ki doktor tarafından sünnet edilen köy çocukları hiç yoktur. Eğer düğün yapılacaksa evde yapılır.

Köyde evde yapılan bir sünnet törenine katıldık. İlçedeki hastanede doktor tarafından sünnet ettirilen çocuğa sünnet kıyafeti alınmış ve giydirilmişti. Sadece mevlit okutuldu. Bizi bu törene yasin okunacak diye davet ettiler. İçeriye girerken yanımıza aldığımız başörtüleri takmamız gerektiği söylendi. Ancak bunun için herhangi bir zorlama olmadı. Biz yine de başörtülerimizi takıp içeriye girdik. Sadece kadınların ve çocukların katıldığı törende herkes yerde dizlerinin üzerine oturmuştu ve dikkatle hocayı dinliyordu. Mevlüdü yapan hoca genç bir kadındı. Hoca yasin ve birkaç dua okuduktan sonra nasihatler etmeye başladı. Hocanın her söylediği sözü kadınlar, alçak sesle bir iki kelime söyleyerek onaylıyordu. Törenden sonra ikram

edilen yemekler yendikten sonra herkes dağıldı. Hoca ilçeden evinden alınarak getirilmişti, tekrar arabayla evine bırakıldı. Köylülerden aldığım bilgiye göre, gelen hocalar para talep etmezlermiş. Ancak hocalar para almaya bile eli boş evlerine gönderilmezlermiş. Mutlaka en azından gıda malzemeleri verilmiş.

GIYİM

Kadınların köyde günlük giyindikleri giysiler ile düğünde-bayramda veya ilçeye giderken giydikleri giysiler farklılık gösterir.

Kadınların giyindikleri günlük giysiler; başörtü-tülbent, tişört-bluz, entari-elbise, uzun etek, çorap, terlik, ayakkabı, lastik ayakkabı, yelek ve tikoltadan oluşur. Genç kızlar ve kadınlar genellikle uzun etek ve bluz giyinmeyi tercih ederken yaşlılar entari-elbise, tikolta ve yeleği tercih eder. Özellikle genç kızlar ve kadınlar köyde başörtü-tülbent takarken düğünde-bayramda veya ilçeye giderken türban takarlar ve pardösü giyerler. Yaşlılarda böyle bir farklılaşma gözlenmemiştir. Kadınlar kışın sayılan giysiler dışında kazak-hırka da giyerler. Genç kızlar türbanlı olsalar dahi çok sık olmamakla birlikte pantolon da giyerler.

Erkekler ise; kasket, gömlek, yelek, ceket, kazak-hırka, pantolon, çorap, ayakkabı ve lastik giyerler. Özellikle genç erkekler, sadece çok yakınlarının düğünlerinde ve bayramlarda takım elbise ile birlikte kravat takarlar. Bu giysiler dışında erkekler kışın, ya ceket ya da mont giyer.

Köylülerin tümü, lastik ayakkabıyı köyde daha çok ahıra girerken giyer. Gerek kadınların gerekse erkeklerin kışın manto ve kaban gibi kalın ve uzun giysiler giymedikleri buna karşılık birkaç kat üst üste kıyafet giyerek soğuktan korundukları dikkat çekicidir. Bunun nedenini ise kalın ve uzun giysilerin köyde günlük işlerin yapılmasını zorlaştırdığını söyleyerek açıklarlar.

Köylü erkekler, Atatürk'ün Kastamonu'da Şapka İnkılâbı yapmasından övgüyle söz ederler.

Geleneksel bir giysi olan **tikolta (içlik)**, köyde, genelde yaşlı kadınların elbiselerinin altlarına giydikleri elbise şeklinde olan, genelde çiçek desenli penye kumaştan yapılan bir iç giysidir. Kadınlar tikoltayı sıcak tuttuğu ve astar görevi gördüğü için giyerler. Tikoltanın kumaşını çarşıdan kendileri alırlar ve kendileri dikerler veya dikim yapabilen diğer kadınlara diktirirler.

BESLENME

Köylüler yemeklerini genelde yer sofrasında yer. Ancak masada yemek yiyenler de vardır. Özellikle misafir geldiğinde masa açılır. Tüm hane üyeleri sofraya birlikte oturur. Bu köyün erkeklerinin çoğu gıda işleri ile uğraşmış oldukları için yemek yapmayı iyi bilirler. Hatta bazı yöresel ve özel yemekleri en iyi yapanlar erkeklerdir. Özel yemekler arasında sayılan saç kavurma genelde pikniğe gidildiğinde yapılır. (Piknik yerleri, Tuzaklı Göleti'nin etrafıdır.) (Foto 56-60 arası) Genelde düğün yemeklerini de erkekler yapar.

Yemekler genelde ayrı kaplarda sunulur. Ancak hamur işleri tepside veya derin bir tabakta servis edilir. Yemek yerken çatal ve kaşık kullanılırken bıçak kullanılmaz. Bazen de elle yenir. Her bir kişi için ayrı ayrı bardak getirilmez. *Misafir olduğumuz bir evde yemek yerken masaya 2 veya 3 tane bardak getirilmişti. Bardak sayısına dikkat ettiğimizi gören hane başkanı eşine 'Hanım birkaç tane daha bardak getir. Kızlar bardakları bile sayıyorlar' demişti. Hoş bir anımızdı.*

Genelde günde 3 öğün yemek yenir. Ancak yaşlılar akşam yatmadan önce de ara sıra yemek yediklerini söyler.

Kahvaltıda çay, çorba, süt, kızartma, yağ, beyaz peynir, zeytin, bal veya reçel, tahin-pekmez ve yumurta yenir. Bazen de şarküteri ürünlerinden sucuk ve kısır yiyenler de olur. Yaz-kış kahvaltısı çeşitlerinde önemli bir değişiklik olmaz. Ancak bu sayılan gıdaların hangileri evde varsa onlar tüketilir. Köylüler ekmeklerini ya kendi evlerinde ya köyde bulunan ortak fırında yapar ya da her sabah köye gelen satıcıdan alırlar. Satıcıdan ekmek alanlar çok azdır. Genelde bu grubu yaşlılar oluşturur.

Köyde kadınlar tarafından hazırlanan gıda malzemeleri; tarhana, erişte, turşu, salça, yağ, konserve, pekmez, reçel, beyaz peynir, yoğurt, nişasta, akdene ve ekşidir. Nişastanın yapımı zahmetlidir ve 15 gün gibi uzun bir zaman alır. Ancak yine de köyde oldukça popüler olan ve imece usulü yapılan bir gıda malzemesidir. Birkaç kadın bir araya gelerek yapar. (Foto 61) Akdene, arpadan yapılan çorba malzemesidir. Ekşi ise kızılıktan (kiren) yapılır.

Arpa, akdene, mercimek, tarhana çorbaları yapılan başlıca çorbalardır. Zeytinyağlı dolma, dolmalar arasında en çok tercih edilmektedir. Ekmek çeşitleri olarak etli etmek, gözleme ekmeği, yufka (serme) ekmeği, yumurtalı ekmek, fırın çöreği ve taş ekmeğidir. Bazlama, bişi, cizleme ve katmer ise en çok yapılan hamurlu gıdalardır. Baklava ve miyene helvası tatlılar arasında en çok yapılanlardır. Genellikle pastane ve tatlıcılarda yapılan çekme helva ise tüm Kastamonu'ya özgü bir tatlı çeşididir.

Bunların dışında mihlama, erişte, ekşili pilav yöreye özgü yapılan diğer yemeklerdir. Köyde mihlamayı en iyi muhtar yapar. Köyde yapılan ikramlar, aç olunsa da geri çevrilmemelidir. Geri çevirmek her şeyden önce ikramı yapana saygısızlık olarak kabul edilir. *Köyün çok fakir olan hanelerinden birine mülakat yapmaya gittiğimizde mülakatı yaptığım hane başkanının annesi, oraya gideceğimizi daha önceden haber verdiğimiz için hazırlık yapmış. Bize ne ikram etmesi gerektiğini daha önce görüştüğümüz köylü kadınlara sormuş ve her ne kadar köylü kadınlar 'Kızlar kibirli değildir, onlar bizim gibiler, evde ne varsa onu ikram et' demiş olsalar da o yine de ilçeden neskafe ve bisküvi almış. Bunu sonradan köylülerden duyduğumda çok üzüldüm. Bu olaydan sonra mümkün olduğunca hangi gün kimin evine gideceğimizi mümkün olduğunca söylemedik. En zor şartlarda bile köy halkı, evine gelen herkesi her şeyden önce tanrı misafiri olarak görür ve misafirini doyurmadan evinden göndermez. Her girdiğimiz evde sorulan ilk sorulardan biri 'Açlık tokluk var mı?' idi. Köylülere göre tok olursa bile mutlaka bir şeyler ikram edilmelidir. Bu güzel bir gelenektir. Çünkü gelen misafir, aç olup bunu çekindiğinden söylemeyebilir. Zaten köye yazın gittiğimizde bize en çok söylenen sözlerden biri 'Köyde aç kalmazsınız, zaten bu köy bir aşçı köyüdür.' idi.*

Evlerde ağırlıklı olarak kullanılan tencere-tava türleri; alüminyum, çinko ve çeliktir. Teflon, her evde bulunmasa da tercih edilen bir türdür.

KUTLAMALAR, TÖRENLER VE BAYRAMLAR

Sünnet ve evlilik sırasında yapılanlar dışında askere uğurlama, hacca uğurlama veya hacdan geleni karşılama ve kurak zamanlarda yağmur duası yapılan kutlama ve törenlerdir. *Ancak bu kutlama ve törenlerin hiçbirini köyde bulunduğumuz sürede görme şansına sahip olamadık. Muhtarın anlattıklarına dayanarak bu törenler hakkında bilgi vermeye çalışacağım.*

Bunlar arasında yer alan yağmur duası çok nadir olarak yapılır. Yağmur duası için türbeye gidilir. Dua edildikten sonra yemek yenir ve helva dağıtılır.

Ramazan Bayramı

Köyde özellikle Ramazan Bayramı 30 gün oruç tutulduktan sonra kutlanan önemli bir bayramdır.

1.günde köyün erkekleri camide namaz kılar. Saat 09:00'da ziynet yapmaya gidilir. Köylüler mezar ziyaretine '**ziynet**' der. Herkes önceden yapmış olduğu ekmekleri ve helvaları yanında getirir. Köyün imamı mezarlıkta dua eder. Dua sonrasında ekmekler ve helvalar dağıtılır. Herkes birbirinin bayramını kutlar. Küçükler, ziynet yerine gelemeyen yaşlıların ellerini öpmek için onların evine gider. Böylece bayramlaşma bitmiş olur. Herkes evine döner.

Hoca dua ederken '**a bereket**' denilerek onun için para toplanır. Herkes verebildiği kadar para verir. Toplanan para dua bitince hocaya verilir.

2.günde tüm köylü için köy odasında yemek pişirilir. Yemekleri genelde aşçı olan erkekler pişirir. Kadınlara köyün okul binasında erkeklere ise köy odasında yemek verilir.

3.günde ise diğer akraba ziyaretleri yapılır.

Kurban Bayramı

Kurban bayramı da aynı coşkuyla kutlanmasına karşılık bu bayramda sadece ekonomik gücü yeterli olanlar kurban keser.

1.günde yukarıda anlatılan Ramazan Bayramı'nda yapılan aktivitelerin aynısı gerçekleştirilir.

2. ve 3.günde kurbanlar kesilir.

3.günde kurban kesenler dağıtmak için ayırdıkları payları caminin önüne getirir. Caminin önünde kazanlarda pişirilen etler, köylülerce yine Ramazan Bayramı'nda olduğu gibi kadınlar ve erkeklere ayrı yerlerde yemek üzere sunulur.

Cenaze Töreni

Cenaze olduğunu duyanlar, cenaze evine baş sağlığına gider. Cenaze, camide gusülhane olmadığı için evin uygun bir yerinde yıkanır. Genelde evin önü tercih edilir. Öğle veya ikindi namazından sonra cenaze defnedilir. Ertesi günü caminin imamı ile birlikte ziynet yerine yani mezarlığa dua okunması için gidilir. Helva ve ekmek dağıtılır.

Uzaktan gelen misafirler, komşular tarafından doyurulur, cenaze evinde yer yoksa misafir edilir.

Yağmur Duası

Yağmur duası için ilçeden parayla tutulan 5-6 hoca ile köyün sınırında bulunan türbeye gidilir. Hocaların önderliğinde dualar edilir. Sonra kurbanlar kesilir. Kazanlarda yemekler pişirilir ve yenir. Yapılan yemekler genelde keşkek, pilav, et yemeği, salata ve üzüm kompostosudur. Yemekten sonra köye geri dönülür.

SAĞLIK

Hayatı sürdürebilmek için gerekli olan en önemli konulardan biri olan sağlık, insanın olduğu her yerde önemli bir yere sahiptir. Disease (Hastalık), evrensel bir fenomendir. Her yerdeki insanı aynı şekilde etkilemez. Hastalıkların insan gruplarını nasıl etkilediği ve bu grupların nasıl etkilendiği, hastalığa reaksiyonları; antropolojik araştırma tekniklerinin önemli bir alana uygulanması demektir. İnsanlar hastalıkları kendi kültürel perspektifinden görmeye meyillidirler. Hastalığı önceden tahmin edilen bir şekilde –kehanette bulunurcasına- cevaplamaya çalışanlar vardır. (Emiroğlu, 1987 : 174) Köyde halk tıbbi ile uğraşan yoktur. Köyün ilçeye yakın olması ve köylülerin hepsinin sosyal güvencesinin ya da yeşil kartlarının olması sayesinde muayene olmak için ilçedeki sağlık ocağına veya devlet hastanesine giderler. (Foto 62) Uzun süreli tedaviler için ise ilçedeki devlet hastanesinde yeterli ekipman bulunmadığından (diyaliz makinesi vb.) il merkezine hatta imkânları olanlar Ankara vb. büyük şehirlerdeki hastanelere giderler.

Tıbbi Antropoloji 2.Dünya Savaşı'ndan sonra gelişmeye başlamıştır. Sağlığın korunması, hastalığa yakalanma ve bunlara ilişkin düzenlemelerle ilgili çalışmalar Tıbbi Antropoloji olarak bilinir. (Emiroğlu, 1987 : 177) Tıbbi Antropolojik uygulamalar göz önünde bulundurularak bakıldığında köyün genel sağlık durumu, bölgede yer alan diğer köylere nazaran daha iyidir. Bunun en önemli nedenleri köyde bulunan olanakların, köyün ilçeye 3 km. uzaklıkta yani yürüme mesafesinde, köy halkının ekonomik durumunun ve sosyal güvencelerinin daha iyi olmasıdır. Köyün su, kanalizasyon vb. imkânları vardır. Köyde genelde hijyen için gerekli olan en önemli etmenlerden biri olan su ile ilgili sıkıntı yaşansa da, köyde kanalizasyon olduğu için pis ve atık sularla ilgili de sorun yaşanmaması bu köyü diğer köylerden ayırır. Ancak köyün çöpleri dereye atılır, bu da beraberinde kara sinek vb. haşaratların sayılarının artmasına neden olur. Köyde sinek, böcek ve haşaratlara herhangi bir karşı önlem hiç alınmamıştır. Köylüler kara sineklerden rahatsızlık duymazlar. Evlerin tavanlarındaki lambalara asılan yapışkanlı, sinek avcısı görevi gören kağıt malzeme ile sorunu çözmeye çalışsalar da bu, geçici bir çözüm yoludur. Aslında sineklerin yol açabileceği hastalıkların bilincindedirler ancak köyde

sineklerden özellikle büyükbaş hayvanlar varolduğu sürece kurtuluş olmadığı düşüncesindedirler. Onlara göre sineklerle yaşamak normaldir.

Köyde kuduz veya kuduz şüphesi nedeniyle kimse karantinaya alınmamıştır ancak köyde bol miktarda köpek vardır. Köpekler yabancılara karşı saldırgandır. *Bizim başımıza köpek kovalama hadisesi birkaç kez gelmişti ve köylüler sayesinde köpek saldırısından kurtulmuştuk.*

Köyde kene tehlikesi vardır. Kene, vücuda yapıştığı anda dokunmadan mutlaka doktora gidilmelidir. Aksi takdirde ölüme bile neden olabilir. *Köye akrabalarını ziyarete gelen bir kadına kene yapışmıştı. Hemen doktora götürüldü ve tehlike atlatıldı.*

Uykudan kalkış saatleri yazın beş, kışın ise altı iken yazın ve kışın uykuya yatış saatleri ondur. İnsan sağlığı için gerekli olan uykuya ayırdıkları zaman bu verilere göre günde sekiz saatlik uykuya denk gelir. Bu, sağlıklı yaşam için normaldir. Tabii bunun nedeni sadece sağlıklarını düşündükleri veya bedenlerinin ihtiyacı olduğundan değil, köydeki yaşamın bu saatleri gerektirmesindedir.

Genelde divan, karyola gibi zeminden yüksek yerlerde uyurlar. Yer yatağını çok fazla tercih eden yoktur.

Hanede yaşayan kişilerin sağlık sorunlarına daha net ve doğru cevaplar alınabileceği düşüncesiyle sağlık soruları, F2 hane başkanı eşi mülakatlarına konulmuştur. Her ne kadar evin reisi statüsünde hane başkanı erkek görünse de aslında hanedeki aile içi organizasyonları yapan hatta hanenin yönetimini elinde tutan, özellikle hanedekilerin sağlık durumları gibi hassas konularda asıl bilgi sahibi olanlar kadınlardır.

Köyde kronik bir hastalık türünü ve türevlerini kapsayan tansiyon-kalp-damar, en yüksek oranda görülen hastalıklardır. Bu sonuç Türkiye'deki sağlık durumu ile aynı özellikler gösterir. Türkiye'de de tansiyon-kalp-damar, en sık rastlanılan kronik hastalıklardır.

Kronik hastalıkların birinci derecede işlevi vücudun destek dokusun dejenere etmek ve organların normal fonksiyonunu yapamaz hale gelmesini sağlamaktır. (Sağlık Antropolojisi Basılmamış Ders Notları, 2005-2006 : 59)

Hane başkanı eşi statüsündeki rahatsızlığı olan kadınlar tansiyon-kalp-damar, kemik-eklem, ağrısız, mide-bağırsak, endokrinolojik ve kolesterol hastalıklar için sürekli ilaç kullanırlar. Rahatsızlıklarını fark etme şekilleri ağrı-sızı-yanma, halsizlik vb. belirtilerledir. Bu hastalıklar için oldukları tedavi türleri ise daha çok iğne-ilaç veya ameliyattır. Köylüler için ameliyat olma noktasına gelene dek tedaviye gerek olmadığı düşüncesinin var olduğunu bu sonuçlara bakarak söylemek yanlış olmayacaktır. Birçoğu tedavisine devam eder.

Hiç ameliyat olmayanlar çoğunluktadır. Ameliyat olanların oldukları ameliyat türleri ise çoktan aza doğru rahim, göz, guatr, kist-yağ bezesi, mide-bağırsak, ortopedik, bademcik-geniz etidir. Ameliyat oldukları yaş ortalama 39'dur.

Konuşulan kadınların 1.derece yakınlarında olan hastalık türleri tansiyon-kalp-damar, endokrinolojik, mide-bağırsak, kemik-eklem, solunum, beyin-sinir ve kanserdir. Hasta olan 1.derece yakınların statüleri ise sırasıyla anne, baba veya kardeşlerdir.

Evin reisi statüsündeki hane başkanlarında görülen hastalıklar ise sırasıyla tansiyon-kalp-damar, endokrinolojik, böbrek ve kolesterol hastalıklardır. Çoğu, tedavilerine devam eder ancak tedavilerini bırakanlar da az sayıda değildir. Erkekler kadınlara nazaran tedaviye daha az önem verir ve tedaviden daha çabuk sıkılırlar.

Hanedeki erkek çocuklarda daha çok beyin-sinir, kız çocuklarda ise kemik-eklem ve solunum hastalıkları görülür. Hasta olan çocukların tedavileri de devam eder.

Erkek çocuklar ve kız çocuklar arasındaki hastalık farklarının bu denli belirgin farklılıklar içermesi şaşırtıcı verilerdir.

Sonuç itibarıyla bu köyde tansiyon-kalp-damar hastalıkları en fazla görülen hastalık tipleridir. *Çalışma yaptığımız il, Karadeniz Bölgesi sınırları içerisinde, Karadeniz*

Bölgesi Türkiye’de çernobil faciasından en fazla etkilenen bölgedir. Ve biz mülakatta yer alan soruları bu bölgede kanser vakalarının çok fazla çıkacağı düşüncesiyle ayrıntılı olarak hazırlamıştık. Ancak yukarıdaki sonuçlarda görüldüğü gibi somut veriler bize, Türkiye’de var olan sağlık problemlerinin başında gelen tansiyon-kalp-damar hastalıklarını destekler görünümünde oldu.

Hastalık insan gruplarının sadece biyolojisi ile değil, çevresi, sosyal ilişkileri, değer kalıpları, teknolojisi ve dünya görüşü ile de ilgilidir. (Emiroğlu, 1987 : 175) Yukarıda görüldüğü gibi sağlık kavramı kırsal alan insanı için kent insanından daha farklı anlamlar içerir. Kadınların erkeklere oranla sağlığa daha fazla önem verdiklerini de söylemek yanlış olmaz. Her şeyden önce düşünce yapılarında olan belirgin farklılıklar, sağlık kavramına da yüklenen anlamları ayrı kılmıştır.

DOĞUM

Kadınlar doğumlarını ilçedeki devlet hastanesinde yaparlar. Doğumlarını evde yapmış olanlar ise genelde diplomalı ebeler yardımı ile doğumlarını gerçekleştirmişlerdir. Doğumların büyük bir kısmı evde, kendi kendine yani sağlık personeli yardımı olmaksızın gerçekleşiyorsa o bölgedeki anne sağlığı hizmetleri çok yetersiz demektir. (....., 1992 : 225)

Köyde kendi kendine doğum yapmış olan kadına rastlanmamıştır. Bu nedenle annelerin sağlığı ile ilgili tespit edilen olumsuz bir gelişme yoktur.

Hane başkanı eşi olan kadınların hepsi en az bir kez gebe kalmıştır. İlk gebeliklerini genelde evliliklerinin ilk yılında yaşamışlardır. Yaşlılar genelde 15-16 gibi çok erken yaşlarda gebe kalmışken yeni nesil 19-20 gibi daha geç yaşlarda gebe kalmışlardır. 15-16 yaş, bilindiği gibi çocukluktan genç kızlığa geçiş dönemine denk gelir. Daha vücutta hormonal değişikliklerin beraberinde getirdiği farklılaşmalara alışmadan evlenip hemen gebe kalınmasını evlilik yaşının bile 30’lu yaşlara çekildiği günümüzde anlamak güç olabilir. Ancak durum, olageldiği dönemin şartlarına göre değerlendirilmelidir. Günümüzde bile bu tür örneklere rastlamak mümkündür. Kırsal

alanlarda evlilik ve gebelik yaşlarında umut verici bir değişiklik olmuştur. Ancak bu konuda kırsal alanlar kentsel alanların gerisinde kalmışlardır.

Köyde özellikle yaşlı kadınların toplam gebelik sayıları da oldukça yüksektir. Yeni neslin yaşlılara nazaran gebelik ve çocuk sayılarının düşük olması, aile planlaması uygulamalarının oldukça etkili olduğunu gösterir. En çok tercih edilen gebelikten korunma yöntemi spiral taktırma dır. İstenmeyen gebelikleri sonlandırmak için ilk tercih, genelde kendi yöntemleri ile düşürmektir. Kürtaj ise son tercih olarak kabul görür. Kürtaj yaptıran kadına günâh işlediği düşüncesiyle halâ olumlu gözle bakılmadığı da bir başka gerçektir.

Doęduęu andan itibaren bebekte ağlama, hareket etme, nefes alıp verme, cilt renginin pembeliği, göbek kordonunda pulsasyon alınması gibi belirtilerde en az birisi ya da birkaçı varsa, yaşama süresi çok kısa dahi olsa bu doğuma ‘Canlı Doğum’ denir. Sayılan belirtilerin hiçbirini gözlenmemişse çocuk ölü doğmuştur. (....., 1992 : 215)

Köyde genellikle canlı doğum yapılmıştır. Ölü doğum yapan birkaç kadın vardır. Bebek ölümleri oranındaki bu büyük azalma dünya nüfusunun kompozisyonunun değişmesi ve artmasında önemli bir faktördür. A.B.D.için eğer bir şahıs hayatın ilk yılında hayatta kalabilirse bundan sonraki yıllarında yaşama şansı artacaktır. Çünkü bebeklerde sistemli savunma mekanizmaları henüz gelişmemiştir. Akut hastalıklara ve salgın hastalıklara yakalanma riskleri ve bunların sonucunda gelen ölümlerle karşılaşma olasılıkları daha yüksektir. (Sağlık Antropolojisi Basılmamış Ders Notları, 2005-2006 : 58)

Eskiye nazaran ölüm oranlarındaki düşüş; Tıp biliminin gelişmesi, antibiyotiklerin, sulfamidlerin, diğer ilaçların bulunması, ameliyat prosedürlerinin, teşhis tekniklerinin gelişmesi ve genel olarak salgın hastalıkların kontrol edilmesine bağlıdır.

Ayrıca halk sağlığının ölçümü gelişmiş, koruyucu tıp, sağlık eğitimi, genel olarak yaşama standardının yükselmesi bu düşüşte rol oynamıştır. Doğum oranı, ölüm

oranının yaklaşık iki katıyken azalarak düşüğe katkı sağlamıştır. (Sağlık Antropolojisi Basılmamış Ders Notları, 2005-2006 : 56)

Doğan çocuk yaklaşık 1,5-2 yaşına kadar emzilir. İlk altı aydan sonra mama vermeye de başlanır. Bu işlemler çocuk yemek yiyene kadar devam eder.

TEMİZLİK

Köyde ev temizliği kadınlar tarafından yapılır. Ev temizliğinde elektrik süpürgesi ve el süpürgesi kullanılır. Evlerinin önünü de aynı titizlikle süpürürler.

Çamaşırlar genelde deterjan, çamaşır suyu ve yumuşatıcı kullanılarak makinede yıkanır. Çamaşırları kaynatmak gibi bir alışkanlık kalmamış, bu görevi çamaşır makinesi üstlenmiştir. Çamaşır makinesi kullanılmadığı zamanlarda üzeri işlemeli örtülerle örtülür. Yıkanan çamaşırlar ütülenmez. Köyde ütülü kıyafet giyinmenin günlük yaşam koşullarına bakıldığında anlamlı olmadığı görülür. Çünkü ahıra ve samanlığa girme, hayvanları otlatmaya götürme ve ekmek pişirme yapılan günlük işlerden birkaç tanesidir. Bu tür işleri yaparken giysiler daha çok çabuk kirlenir ve kırışır. Köyde çamaşır ütüleyen pek kimse olmadığı için bundan rahatsızlık duyulmaz. Sadece bayramlarda ve düğünlerde ya da ilçeye inerken özellikle erkeklerin kıyafetleri ütülenir.

Bulaşıklar genelde elle yıkanır. Birkaç hanede bulaşık makinesi vardır. Bu hanelerdeki kadınlar da özellikle yabancı veya önemli misafirler geldiğinde makineyi çalıştırır.

KÖYDE MEYDANA GELEN AFETLER

Türkiye'nin 3. deprem kuşağında yer alan Kastamonu, deprem açısından Anadolu'nun nispeten güvenli bir bölgesidir. 30 Ekim 1943 Salı günü yaşanan deprem Kastamonu'da "Büyük Deprem" adıyla anılır. Bu depremde en büyük hasar

kagir yapılarda meydana gelmiştir. Ahşap evlerin, strüktürel özellikleri nedeniyle bu depremi az hasarla atlattıkları anlaşılır. (Eyüpgiller, 1999 : 50)

Köyde depremlerden etkilenen hane yoktur, ancak 1956, 1965 ve 1970 yıllarında olmak üzere toplam 3 kez yangın olmuştur. Bu yangınlardan özellikle konutlar ve tarım alanları zarar görmüştür. Köylülere göre köyde yangınların çıkmasının nedeni köyde bulunan bir evin perili olmasıdır. Ancak yalnız yaşayan evin yaşlı sahibi bu duruma karşı çıkarak köylülerin bu konuda yanlış düşündüğünü, yangınları çıkaranların çocuklar olduğunu iddia eder.

Bundan sonra köylüleri daha yakından tanıtmak için -IV. ve IX.Bölüm arası- köydeki hanelerin ve özellikle hane başkanlarının demografik yapı, evlilik, göç, mesken, ekonomi ile kanaat ve tutumlarına yer verilecektir.